

- 1) узгодженості вимог окремих нормативних документів між собою, а також розробки державою типової форми «наказу про облікову політику» із обґрунтуванням переліку статей, що мають розкриватися у ньому;
- 2) більш докладного розкриття в нормативних документах сутності, особливостей застосування, переваг та недоліків окремих елементів облікової політики;
- 3) встановлення чітких вимог щодо строків і порядку внесення змін до наказу про облікову політику тощо.

Список використаних джерел

1. Potemkin L.N. Systems of motivation of growth of parameters of optimality of production and combined motivation of personnel of food enterprises. The driving force of science and trends in its development: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the IV International Scientific and Theoretical Conference, July 14, 2023. Coventry, United Kingdom: European Scientific Platform. p. 12-17 URL: www.previous.scientia.report
2. Потьомкін Л.М., Потьомкін М.Л. Розвиток сучасних підходів до підвищення рівня конкурентоспроможності переробних підприємств і матеріальної мотивації персоналу. Концептуальні підходи та механізми стимулювання розвитку соціально-економічних систем та суб'єктів ринку: монографія – Херсон: ХНТУ, 2023р., с.332-355
3. Потьомкін Л.М., Потьомкін М.Л. Розвиток і удосконалення механізмів підвищення фінансово-економічного рівня та конкурентоспроможності переробних підприємств. Збірник матеріалів XXXV International Scientific and Practical Conference «Science, development and the latest development trends», 06-09 September 2022, Paris, France p.98-108

УДК 338.1:658.531

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ТА СПОСОБИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВІЙСЬКОГО СТАНУ

Потьомкін М. Л.,

**Аспірант Херсонського національного технічного університету,
Одеський обласний Клініко-медичний центр,
Одеса, Україна**

Процес підвищення фінансово-економічного рівня функціонування переробних підприємств, в першу чергу, обумовлений їх конкурентоспроможністю. Розвиток і вдосконалення цієї домінанти визначається рівнем якості і доставки готової продукції [1].

Найважливіше значення в цілях подолання стагнації аналізованих підприємств має моделювання (планування) реальної роботи по підвищенню якості продукції і праці найманого персоналу [2]. Процес фінансово-економічного моделювання повинен строго орієнтувати персонал підприємства (в першу чергу керівників різних рівнів) на обов'язкове

підвищення ефективності виробництва, накопиченню і раціональному використанню власного прибутку.

Підприємство необхідно відносити до конкурентоздатних, якщо воно відповідає двом принципам:

- 1) постійне підвищення системних показників, що характеризують конкурентоспроможність підприємства в порівнянні з відповідним періодом минулого року;
- 2) фінансово-економічні показники, що характеризують конкурентоспроможність окремого підприємства повинні перевищувати середньогалузеві.

В процесі вдосконалення фінансово-економічних механізмів підприємств [3], що впливають на конкурентоспроможність, необхідно факторну сукупність розрізняти за характером її впливу на:

- 1) внутрішні (виробничо-господарські) чинники;
- 2) зовнішні (опосередковані) чинники.

З урахуванням цієї класифікації необхідно формувати параметрну модель конкурентоспроможності підприємства, а також його виробничих і структурних підрозділів. Особливе місце в цьому процесі займає проблема виробництва високоякісної продукції і фінансово-економічної стійкості підприємства.

В умовах досягнення цих диференційованих цілей важливо дотримуватися стабілізаційних пропорцій. Під цим поняттям необхідно розуміти стабільний випуск продукції високого якісного рівня на основі сукупності економічних фінансових і технічних норм і нормативів. Причому для кожного тимчасового періоду функціонування підприємства необхідно формувати свої ринкові механізми. Вони повинні забезпечувати ефективне функціонування підприємства і поступові просування його в передові галузі.

Ефективність функціонування фінансово-економічного механізму переробного підприємства за рахунок підвищення його конкурентоспроможності визначається показником, що діє в часі. Причому його рівень не однаковий. У початковій фазі він вищий, потім - поступово знижується. З точки зору доцільності фінансових і матеріальних витрат необхідно абсолютно точно розрахувати період дії спеціальних заходів (ПД), з метою отримання максимального прибутку і, відповідно, підвищуючи конкурентоспроможності. Розрахунок необхідно вести таким чином:

$$ПД = \sum_{i \rightarrow \infty}^{n=1} (Q_{к.п.} \times П_б + \Delta Q_{р.п.} - П_{с.т.п.}) \times K_д \quad (1)$$

де: $Q_{к.п.}$ - об'єм конкурентоздатної продукції;

$П_б$ - балансний прибуток, отриманий від реалізації конкурентоздатної продукції;

$\Delta Q_{р.п.}$ - приріст об'єму реалізації продукції, за рахунок підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства;

$П_{с.т.п.}$ - повна собівартість традиційної продукції;

K_d - дисконтний коефіцієнт, що характеризує річну ефективність заходів по підвищенню рівня конкурентоспроможності підприємства.

Як витікає з формули (1) фінансово-економічне положення конкурентоздатного підприємства визначається рівнем використання виробничої потужності ($Q_{к.п.}$), зусиллями із реалізації конкурентоздатної продукції (P_{σ}), фінансово-економічним статусом підприємства на ринку ($\Delta Q_{p.n.}$), впливом системних заходів по економії матеріальних витрат на виробництво і отриманню додаткового прибутку ($P_{c.m.n.}$), а також швидкістю отримання прибутку від підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства і випускається продукції. Важливим сприяючим чинником є об'єднання зусиль найбільш досвідчених керівників, фахівців і в укрain обмежених випадках - виробничих робітників.

Найважливішою вимогою до процесу підвищення конкурентоспроможності переробних підприємств необхідно рахувати не лише повну зворотність фінансових вкладень. Інвестори вимагають отримати прибуток і компенсаційні виплати, пов'язані з фінансовими втратами цінності вкладених коштів (у майбутньому періоді). Тобто грошові доходи від підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства повинні приносити інвесторові повне покриття його витрат.

Важливу роль в підвищенні рівня конкурентоспроможності придбаває індикативне довгострокове планування. Його фінансово-економічна суть повинна полягати в комплексному розвитку усіх врахованих і пропущених компонентів процесу підвищення конкурентоспроможності підприємства, з урахуванням досягнутого у базисному періоді рівня. Тільки такий підхід сприяє розвиненим підприємствам сформувати якісну сировинну базу і відповідні кількісні і якісні зміни робочого персоналу.

Фінансово-економічні параметри розвитку підприємства і відповідний напрям його розвитку в реаліях сучасної економічної ситуації повинні враховувати можливості зміни власної ринкової орієнтації, впровадження сучасних виробничих технологій, зміни постачальників сировини і інші численні чинники. Критерієм успішного функціонування по цих напрямках є можливість зниження ціни або підтримка її незмінного рівня на досить довгому тимчасовому періоді.

Перспективна комплексна оцінка конкурентоспроможності і попередній їй аналіз фінансово-економічного стану повинні базуватися на якісних чинниках:

1. Збільшення фізичного об'єму і реалізації продукції вищого рівня якості;
2. Питома вага реалізації високоякісної продукції в її загальному об'ємі;
3. Приріст прибутку за рахунок реалізації високоякісної продукції.

Визначення конкретного місця підприємства в переробній галузі необхідно здійснювати по мірі стабільності об'ємів реалізації (кількісний

чинник) і за різноманітністю конкретних видів продукції, що реалізуються, по напрямках конкурентоспроможності, а так само приросту чистого прибутку підприємства (якісні чинники).

Індикативне планування має бути спрямоване на створення новій продукції з поліпшеними якісними характеристиками і обліком можливості реалізації на нових збутових ринках. Зазвичай такий підхід повинен здійснюватися на основі впровадження нових цифрових виробничих технологій. Виникаючі непродуктивні втрати часу по реформуванню фінансово-економічного механізму функціонування підприємства необхідно негайно усувати. В зв'язку з цим головною метою індикативного планування є зміна господарської моделі на багатьох збиткових підприємствах для їх безпеки.

У випадках невідповідності двох параметровій системи, що складається з компонентів виконання повсякденних виробничих завдань і рішення перспективної задачі по підвищенню конкурентоспроможності підприємства необхідно вживати заходи, що коригують. До їх числа ми відносимо:

1) підвищення ефективності системного роз'яснення організаційної роботи, що проводиться, диференційовано по категоріях працівників :

- а) керівники вищого рівня;
- б) керівники середнього рівня і фахівці;
- в) виробничий персонал;
- г) обслуговуючий персонал.

2) обов'язкову організацію перепідготовки персоналу, у якого зміниться характер праці і виконувані функції, з можливим підключенням спеціалізованих організацій;

3) розробку і впровадження дієвої системи матеріальної мотивації збільшення об'ємів ВВП і прибутку підприємства;

4) забезпечення достовірності і повноти інформації про процес підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Ці чотири напрями є фундаментальною базою вироблюваних перетворень і природного небажання обмеженої кількості персоналу, які опираються сприймати необхідні зміни. Під базою ми розуміємо сукупність усіх видів позитивних і негативних потенціалів необхідних для здійснення ефективної роботи по підвищенню рівня конкурентоспроможності підприємства і його фінансово-економічного механізму.

Крім того необхідно виявити в процесі індикативного планування "вузькі" і "слабкі" місця у виробничо-технологічній організації і впровадити їх в практику виходячи з позицій безперервності, функціональних змін і інших організаційних принципів виробництва і праці.

Такий підхід гарантує почати ефективний процес індикативного планування підвищення конкурентоспроможності підприємства і його відповідного механізму, за яким необхідно здійснювати спостереження і контроль до його закінчення (рис. 1.).

Методи і способи підвищення конкурентоспроможності переробного підприємства повинні включати планово-індикативні рішення по впровадженню ефективних змін у виробничо-господарську діяльність. Вони характеризуються сукупністю послідовних змін, що відбуваються тривалий період часу. Вони підвищують інтенсивність і трудову віддачу найманого персоналу у разі системного поєднання з системою матеріальної мотивації, задіяного у вказаному процесі персоналу. Згодом необхідно провести організаційні дії, спрямовані на підвищення продуктивності руда робітників і підвищення рівня компетентності і обізнаності керівників середнього і нижчого рівнів, а так само відповідальних фахівців.

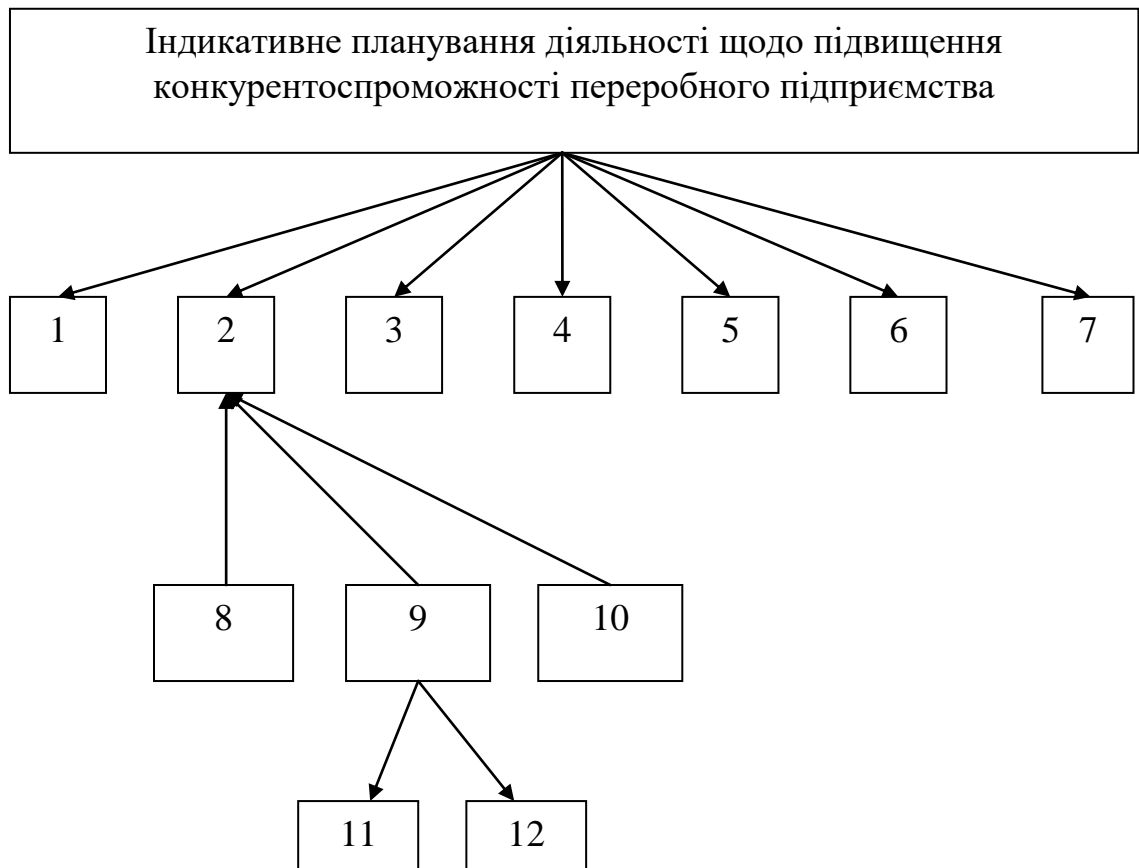

Рисунок. 1. – Структурно-логічна схема організаційного процесу по підвищенню рівня конкурентоспроможності переробного підприємства

Джерело: авторська розробка

- де: 1 - ліквідація негативних дій зовнішнього середовища;
 2 - проведення роз'яснювальної роботи про необхідність підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства;
 3 - організація роботи найманого персоналу по впровадженню у виробництво системних резервів по підвищенню рівня конкурентоспроможності підприємства;
 4 - підвищення рівня ефективності управлінської діяльності усіх керівників;

5 - підготовка, апробація і впровадження комплексної системи мотивації персоналу по підвищенню рівня конкурентоспроможності підприємства;

6 - розробка і впровадження заходів з комплексної підтримки діяльності у сфері конкурентоспроможності підприємства;

7 - дослідження додаткових джерел фінансування організаційної діяльності по підвищенню конкурентоспроможності підприємства.

8 - встановлення чітких термінів і контроль над впровадженням системних заходів по підвищенню конкурентоспроможності з боку найманого персоналу;

9 - зниження рівня негативного відношення до процесу підвищення конкурентоспроможності з боку найманого персоналу і підприємств - конкурентів;

10 - організація роботи по виявленню і впровадженню потенційних ресурсів підприємства;

11 - підготовка і підвищення кваліфікації економістів по процесу складання перспективних планів розвитку, підвищення конкурентоспроможності підприємства і його фінансово-економічного механізму;

12 - системний контроль над обов'язковим впровадженням розроблених (пункт 11) планів.

Проте такий підхід не повною мірою сприяє остаточному рішенню проблеми підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Остаточне вирішення питання з даної проблеми полягає в підборі групи висококваліфікованих фахівців (2-3 людини), які вільно можуть приймати складні і відповідальні рішення по підвищенню конкурентоспроможності, за рахунок усіх системних чинників, що роблять на неї вплив. Дієвість їх рішень може підвищити розроблений метод, що дістав назву - метод творення. Суть дії його на фінансово-економічний механізм підприємства полягає у встановленні рівня прибутковості чинників, що підвищують конкурентоспроможність підприємства, реальних термінів їх впровадження і відповідальних фахівців. Вони у своїй діяльності уважно стежать за сприяючими чинниками зовнішньої і внутрішньої сфери діяльності підприємства, а так само їх негативною дією.

У випадках необхідності впровадження швидких, невідкладних дій доцільно застосовувати термінові заходи, інакше - керуватися економічним методом індикативного планування. Перевагою цього підходу є забезпечення принципу урівноваження сприятливих і негативних чинників, що роблять вплив на рівень конкурентоспроможності підприємства. Особливо у випадках частого і постійного відхилення вищеназваних чинників від властивої їм середньої величини.

У край обмеженій кількості випадках для підвищення ефективності функціонування фінансово-економічного механізму необхідно застосовувати примусові заходи. Це негативне явище. Воно дає перевагу в незначному тимчасовому періоді. У нім необхідно негайно відреагувати на негативний

вплив зовнішнього і внутрішнього середовища. Вирішення гострої проблеми по підвищенню рівня конкурентоспроможності підприємства (за рахунок фінансово-економічного механізму) вимагає подолання негативної дії внутрішніх і зовнішніх чинників, які роблячи вплив на процес виробництва зменшує ефективність його функціонування.

Список використаних джерел

1. Шандова Н. В. Теоретичні аспекти забезпечення процесу розвитку підприємства. Концептуальні підходи та механізми стимулювання розвитку соціально-економічних систем та суб'єктів ринку; за ред. Н. В. Шандовой. Херсон, 2023. 362 с.

2. Потьомкін Л.М., Потьомкін М. Л. Systems of motivation of growth of parameters of optimality of production and combined motivation of personnel of food enterprises. Рухаюча сила науки та тенденції її розвитку: збірка наукових праць «SCIENTIA» з матеріалами IV Міжнародної науково-теоретичної конференції, 14 липня 2023 р. Ковентрі, Великобританія: Європейська наукова платформа. С.12-17

ISBN 979-8-88955-773-9 DOI 10.36074/scientia-14.07.2023 -mail: scientia@ukrlogos.in.ua | URL: www.previous.scientia.report

3. Боровік Л.В., Осадча Т. Ю. Підприємництво як основа стабілізації економіки у повоєнний час. Концептуальні підходи та механізми стимулювання розвитку соціально-економічних систем та суб'єктів ринку; за ред. Н. В. Шандовой. Херсон, 2023. 176 – 189 с.